

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

III. In quo extremo subiectetur vnio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

Eadem pariter impugnatio alia definitio, quam refert Hurtad. §. 86. scilicet, *terminus intrinsecus est qui cum re quam terminat in compositionem intrinsecam*. Hæc definitio clarius aliis definitum in definitione adhibuit.

16 Alij dicunt terminum intrinsecum esse illum, qui est intime præsens viæ, seu respectu cuius est terminus. Posset impugnari hæc definitio, quia Deus est necessario intime præsens actioni create, quæ illi est extrinseca. Respondeo Deum esse intime præsentem actioni, non præcisè, quia ab illo oritur actio, ex hoc enim capite sufficeret illi esse immediatum, sed quia immensus est, & intime præsens actioni ab illo immediatè orta, sicut omni termino ab ipso producto, & sicut esset præsens cuilibet entitati existenti in rerum natura, etiam si per impossibile fingeretur ab illo independens. Secundo obicitur contra hanc definitionem: relatio diuersitatis, quam dicit vno ad materiam, quam respicit vt terminum extrinsecum, in opinione, quæ has relationes agnoscit, & necessariò est intime præsens materiæ. Respondeo materiam non petere esse intime præsentem relationi diuersitatis quam habet vno ad illam vt terminet hanc relationem, neque relationem immediatè petere materiam approximata, vt in illam tendat, sed tantum relationem exigere intimam præsentiam cum vno, in qua subiectatur, & quia vno petit esse intime præsentem materiæ, tunc est, quod relatio non immediatè neque ratione sui, sed mediatè, & ratione subiecti petat intimam præsentiam cum termino, tendentia autem intrinseca non mediatè tantum, & ratione alijs, sed immediatè, & ratione sui exigit intimam præsentiam cum termino. Fortius existimo hanc opinionem impugnari ex vnione integrali, quæ intrinseca est vtrique termino, cui non est intime præsens, in communi enim sententia indiuisibile vnium duarum partium quantitatis alteri tantum est intime præsens, & in mea sententia quam explicio Controuerf. 17. neutri est intime præsens, & tamen vtrique intrinsecum est.

17 Illa ego inter se mutuò intrinseca vocarem, quæ pertinent ad constitutionem vnus per se, vnum per se voco, quod distinguitur à toto morali, seu ab aggregato, quod nullà vnione physica necitur, quod totum se extendit ad totum integrale, & essentialè, ad totum substantialem & accidentale. Secundum hanc definitionem vno inter materiam & formam accidentalem, & substantialem, & inter quæcumque partes integrantes per se ipsam intrinseca est extremis, quia per se ipsam pertinet simul cum illis ad constitutionem vnus per se. Materia, & forma, accidentia physica, & subiectum illorum, partes integrantes inter se mutuò sunt sibi intrinseca, quando actu sunt vnita per vnionem superadditam, ratione cuius pertinent ad constitutionem vnus per se, non per suas entitates, quia seclusa vnione materia est valde extrinseca formæ, & forma materiæ, & pars integralis alteri comparti, sicuti modò anima separata extrinseca est cuiusque materiæ, & substantia aquæ alteri aquæ, cui potest integraliter vniri. Secundum hanc definitionem relatio prædicamentalis intrinseca est subiecto cui vnitur, & cum quo constituit vnum per se accidentale, non termino, cum quo nullum totum per se constituit. Similiter actio extrinseca est agenti, & passio intrinseca subiecto, & principio operanti immanenter quatenus subiecto illius, cum quo constituit vnum per se accidentale, quod non constituit cum principio transeunter operante. Vnum in hac definitione difficile est, videlicet secundum illam terminum productum non dicendum esse intrinsecum actioni ex vi cuius producitur, quia nullum totum per se cum illa constituit, neque aliquam cum eo vniri compositionem. Arriaga suprà dicit ex actione, & termino producto fieri vnum, sed ego non calleo hanc vnionem inter actionem & terminum, neque rationem aliquam inuenio, propter quam actio cum termino, & non cum principio vnionem habeat, quia ab vtroque distinguitur, in neutro recipitur tanquam in subiecto, à termino tantum à posteriori, & à principio à priori dependet: ergo non est maior ratio cur dicatur actio vnita termino, potius quam principio: fateor rationem exigere intimam præsentiam cum termino, & non cum principio, sed ex hoc capite intrinseca tantum localiter dici poterit, non enim ex illo ratio intrinseci aut extrinseci desumenda est, vt probauit n. 16.

18 Caterum sicuti nullam rationem inuenio, propter quam dicenda sit actio constituens vnum cum termino, ita nullam agnosco, propter quam dici debeat illi intrinseca, &

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

ideo æquè extrinsecam dicendam esse cenfeo termino, & principio, ab vtroque enim æquè distinguitur, & neutri horum vnitur: quod si vulgo actio intrinseca termino dicatur, ideo est, quia si aliquid subiectum habet, idem est vtrique commune, & quia intime penetrantur, ex quo aliqua ratio intrinseci improprie, & tantum in ordine ad totum, non verò proprie, & strictè desumi potest. Ex alio capite fundamentum aliquid desumitur, vt vulgo actio intrinseca termino dicatur, & non principio effectiuo, quia principium effectiuum non indiget ad suam existentiam actione, quæ ab illo fluit, terminus verò subsistere nequit sine aliqua actione, quam terminat, sed hoc proprie non est actionem esse intrinsecam termino, sed terminum intrinsecè, & per suam entitatem actione indigere. Neque ex eo quod dicamus actionem non esse intrinsecam termino contra communem Doctorum sententiam sentimus, qui actionem termino intrinsecam appellant, quia Doctores de hac re non ex professo disputarunt, neque distinxerunt inter illa, quæ proprie, & improprie alijs intrinseca dicebantur, & ideo in re parui momenti vulgo indulsere, qui actionem absolutè termino intrinsecam vocauit. Si autem velis defendere actionem intrinsecam dicendam esse termino, rationem intrinsecè sic defini: Intrinsecum alicui est illud, per quod formaliter constituitur productum, vel cum quo componit vnum per se. Si enim semel statuamus entitates definitione amplectendas, postea non difficile erit illis opportunam definitionem accommodari; hanc actioni competere respectu termini certum est, quia ex vi actionis terminus formaliter productus constituitur, conuenit etiam alijs entitatibus, quas intrinsecas dicimus, vt explicatum est n. 16. Neque vitio dandum est huic definitioni per disunctionem tradi, ratione cuius non vna pro omnibus definitis, sed duplex reddetur definitio accommodè inter illa distribuenda, hoc enim tantum est reprehendum, cum omnia definita possunt per eundem conceptum explicari, sunt tamen plura, quorum quidditas non potest per simplicem exprimi conceptum, quæ et si non ita bene ac si per simplicem conceptum definirentur, aptè tamen, dum ille nobis non suppetit, per duplicem conceptum describuntur.

PUNCTUM III.

In quo extremo subiectetur vno.

1 DIXI vnionem per se, & immediatè vtrumque extremorum connectere independentè ab inhesionè, & æquè vnire illud, quod tantum immediatè per se ipsam vt terminum, respicit, ac alterum, quod non tantum respicit, per se ipsam vt terminum, sed etiam medià inhesionè vt subiectum. Inquiri modò quod subiectum afficiat medià inhesionè vno per se ipsam annexens materiæ & formam. P. Valquez tom. 1. in 3. partem disput. 12. num. 23. asserit vnionem subiectari in forma, idem docere videtur P. Soar. de vnione compositi materialis disput. 13. sect. 9. num. 13. vbi docet vnionem inter materiam & formam potius se tenere ex parte materiæ, quam ex parte formæ, & materiam quoad suam entitatem tantum mutari ratione priuationis formæ, vel ratione formæ denuo aduenientis, non ratione modi vnionis. De vnione tamen inter materiam & formam hominis intercedente expressè docet disput. 15. sect. 3. in fine n. 9. educi non solum ex materia, aut ex forma solum, sed simul ex materia, & forma tanquam ex subiecto adæquato, & ex illa cum qualibet seorsim sumptâ, tanquam ex subiecto inadæquato. Item docet Arriaga disput. 4. sect. 4. subsect. 4. de omni vnione essentiali cuiuscumque compositi substantialis. Hurtadus qui tenet dari duplicem vnionem substantialem in composito docet disput. 5. sect. 5. vniam vnionem subiectari adæquatè in materia, & alteram in forma. P. Rub. lib. 1. physicorum lib. 4. n. 65. Noster Albertinus tom. 2. Cord. de prædic. subst. q. 5. docent modum vnionis in omnibus compositis essentialibus subiectari adæquatè in materia.

2 Nihil solidum in hac difficultate inuenio quod in aliquam partem animum affigat, vnus inter omnes dicendi modos displicet illorum, qui asserunt vnionem materialem subiectari in materia, & forma, quia nulla est ratio, quæ prohibeat illam in materia adæquatè recipi, neque quæ cogat eundem, neque inadæquatè in forma constituere, &

P 3

ideo

ideo absque necessitate, & sine fundamento dicitur rem materialem posse educi à subiecto spirituali adhuc inadæquato, quod impugnabo, dum de subiecto sensationum materialium hominis disputabo Contr. 3. de anima Punct. 1. §. 2. Quod si diceremus modum vnionis spiritualesse, in eandem, imò in maiorem difficultatem incideremus, dum ex subiecto materiali modum spiritualesse concederemus eductum.

3 Præmitto quod satis fusè explicui Puncto præcedenti, modum vnionis non necessariò subiectari in extremo, quod vnit, quia etiam si crearetur absque vilo subiecto, vtrumque vniret, quod immediatè, & per se præstat. Ex hoc infero, non esse necessariò in materia, & in forma constituendum, sed sufficienter constitui in harum altera. Ex hoc probabiliter coniector recipi in materia, & non in forma, hoc enim quod est recipere, proprius est materiæ, quæ est primum subiectum, cuius munus est recipere & materialiter causare, quàm formæ. Secundò: vnio producit ab agente naturali, à quo producit forma materialis, quæ non creatur: ergo ex eodem subiecto educit agens formam, & vnionem: sed forma materialis educitur ex potentia materiæ: ergo & vnio. Tertiò omnes dispositiones, quæ disponunt ad formam disponunt ad vnionem: ergo sicut forma & vnio habent commune subiectum dispositionum, ita habebunt comune proprium subiectum. Quartò: communis Philosophorum sententia tenet generationem subiectari in materia prima: sed generatio terminatur ad vnionem, vt probabo proprio loco, ergo vnio subiectatur in materia prima. Probo consequentiam: Actio & terminus actionis subiectantur in eodem subiecto: sed actio generatiua subiectatur in materia: ergo vnio, quæ est illius terminus. Video hæc fundamenta rem non demonstrare, sed videbis, quàm inefficacius rationes aliorum Doctorum oppositas suadeant sententias.

4 Obiicit Vasquez suprà: Forma est indifferens, vt sit per se separata à materia, vel in materia, si illam informet: ergo indiget aliquo in illa recepto ad hoc, vt constituitur in materia, & illis vnita. Concedo antecedens, & distinguo consequens; indiget alio modo recepto in ipsa forma, nego consequentiam: terminato ad formam, concedo consequentiam. Rem explicio: forma materialis duplicem indifferentiam habet respectu subiecti, quamdam vt ex illo educatur, vel vt existat independens ab illo tanquam à causa materiali, hæc indifferentia tollitur per creationem quæ forma constituitur independens à materia, vel per educationem, quæ constituitur dependens à materia, & illi inhærens, seu in illa recepta. Creatio, & educio formæ ad formam terminantur, educio respicit materiam tanquam principium passium, in quo per se ipsam recipitur. Creatio nullum principium passium habet, neque in aliquo recipitur. En hæc indifferentia formæ determinatur secundum vtrumque extremum, quin aliquem modum in se recipiat. Aliam indifferentiam habet forma materialis communem etiam animæ rationali, vt vnatur, vel non vnatur subiecto. Hæc determinatur per negationem vnionis terminatæ ad illam, vel per vnionem terminatam ad ipsam, & in materia receptam. Sicuti affirmat Vasquez indifferentiam materiæ, vt vnatur, vel non vnatur formæ determinari per negationem vnionis, vel per vnionem non receptam in materia: sed tantum in forma.

5 Obiicit Soar. Tota agentis vis eò tendit, vt educat formam ex materia: ergo consequenter vt ponat vnionem in forma. Consequentiam nego.

6 Obiicit Hurtado suprà §. 68. ad conceptum rei perficientis, quæ suum effectum formalem subiecto communicat, requiritur, vt ille effectus formalis sit communicabilis per motum, aut generationem receptam in ipso subiecto: ergo vt vnio tribuat suum effectum formalem formæ, & materiæ debet recipi in vtraque per motum, & generationem. Antecedens probat: Verbum est vnitum humanitati, & non perficitur per illam: ergo ad hoc, vt vnum extremum perficiatur non sufficit terminare vnionem inter vtrumque, sed requiritur virtus receptiua extremi, vt vniti per proprium motum, ex defectu cuius Verbum non perficitur per naturam humanam, & natura humana, quæ illius vnionem recipit per illud perficitur. Respondeo negando antecedens, quia vt Puncto præcedenti ex ipso Hurtado dicebam, vnio per se ipsam, perficit materiam, & formam. Ad confirmationem respondeo, non ideo Verbum non perfici per naturam, & naturam perfici per Verbum,

quia vnio Verbi recipitur in natura, & non in Verbo, quia si vnio hypostatica crearetur, & etiam si natura rationalis daretur incapax recipiendi in genere causæ materialis hypostaticam vnionem, quæ de facto illam terminaret, & per vnionem hypostaticam Verbo vniretur, per illud perficeretur, quod negare non audebit Hurtado: ergo perfici, vel non perfici per vnionem non ex eo est quod vnio recipiatur vel non recipiatur in materia. Dico Verbum non perfici per vnionem ad naturam, quia in se est infinitum, & hæc vnio, aut natura vnita non est complementum Verbi, neque aliquo modo illa indigebat Verbum, neque ad illam ordinabatur, neque talis vnio, aut terminus illius Verbum eleuat ad aliquam operationem, aut euoluit ad aliquem statum altioris ordinis, quem Verbum ex se non pertingeret, quæ propria sunt perfectionis, & formæ perficientis subiectum. Natura verò per hanc vnionem mille modis perficitur, in primis enim illa indiget natura vt subsistentia Verbi suppleat defectum propriæ; deinde effertur ad infinitam sanctitatem, & instituitur sancta eadem sanctitate, quæ Deus sanctus est, & constituitur pertinens ad hoc suppositum Christus Filius Dei naturalis. Denique innumeris modis expendunt Scriptura, & Patres quomodo Verbum exinanitum sit per hanc vnionem hypostaticam ad naturam humanam, & naturam humanam per eandem perfecit, & ad fastigium supremi honoris euexit. Quæ ergo perfectio accrescet ex vnione ad naturam humanam diuino Verbo, ex quo omnis perfectio, & in quo omnium perfectionum scaturigiorum quæ accresceret illi, si vnionem naturæ reciperet, cuius receptio non solum Verbo perfectionem non pareret, verum etiam imperfectionem creaturæ, & carentiam infinitæ perfectionis, quæ gaudet, argueret? Quæ perfectio ex hac vnione non naturæ superinnaturæ, quæ mediâ illâ latices fontalis originis omnium perfectionum exhaurit.

7 Obiicit Arriaga: Cum sunt duo ignes applicati ad producendum calorem, vtrique debet applicari calor productus tanquam effectus: Sed materia, & forma sunt applicatæ ad recipiendam vnionem: ergo vtrique debet illius receptio applicanda est. Respondeo applicationem ad recipiendum, vel agendum supponere virtutem extremi applicati ad actionem, vel receptionem, ad quam applicatur, & ex hoc capite formam non esse applicatam ad recipiendam vnionem, quia non habet virtutem receptiuam respectu illius. Vnionem in compositis cuius forma est materialis, materialem esse, nullus ambigit. Item in homine eiusdem esse conditionis constat ex materia, in qua recipi probauimus, ex subiecto enim materiali modum spiritualesse educi melior Philosophia non admittit. De vnionis diuisibilitate dicam Controv. 1. de anima Puncto 6.

CONTROVERSIA V.

De toto substantiali.

G 1 de omnibus principiis, ex quibus totum conficitur, accedo modò ad totum, quod ex illis coalescit.

PUNCTUM I.

An totum distinguatur à suis partibus simul sumptis & vnitis.

SIVE totum præter materiam, & formam, & vnionem, I smodum alium includat, siue non, de quo Puncto immediatè venturo, eandem semper decisionem habet, eodemque modo tractanda est præfixa difficultas. Inquirat an totum distinguatur ab omnibus partibus, & modis, quos includit simul sumptis, siue includat tantum materiam, & formam, & vnionem, siue supra materiam, formam, & vnionem, modum alium includat. In opinione enim quam veram esse probo, nullum modum distinctum ab vnione supra materiam, & formam constitutentem, inquiratur an totum distinguatur realiter à materia, formâ, & vnione, & in opposita sententia modum illum addente, quaeritur, an totum distinguatur à materia, formâ